

Suradnja roditelja i osnovne škole

Obradović, Ana

Master's thesis / Diplomski rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Organization and Informatics / Sveučilište u Zagrebu, Fakultet organizacije i informatike**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:211:681282>

Rights / Prava: [Attribution-NonCommercial-NoDerivs 3.0 Unported](#) / [Imenovanje-Nekomercijalno-Bez prerada 3.0](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-29**

Repository / Repozitorij:

[Faculty of Organization and Informatics - Digital Repository](#)

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET ORGANIZACIJE I INFORMATIKE
VARAŽDIN**

Ana Obradović

**SURADNJA RODITELJA I OSNOVNE
ŠKOLE**

DIPLOMSKI RAD

Varaždin, 2023.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET ORGANIZACIJE I INFORMATIKE
V A R A Ž D I N

Ana Obradović

Matični broj: 0016124441

Studij: Informatika u obrazovanju

SURADNJA RODITELJA I OSNOVNE ŠKOLE

DIPLOMSKI RAD

Mentor:

Izv. prof. dr. sc. Goran Hajdin

Varaždin, rujan 2023.

Ana Obradović

Izjava o izvornosti

Izjavljujem da je moj diplomski rad izvorni rezultat mojeg rada te da se u izradi istoga nisam koristila drugim izvorima osim onima koji su u njemu navedeni. Za izradu rada su korištene etički prikladne i prihvatljive metode i tehnike rada.

Autorica potvrdila prihvaćanjem odredbi u sustavu FOI-radovi

Sažetak

Odgaj je važan činitelj kvalitete ljudskog životnog djelovanja. Čovjek se odgaja cijeli život i prolazeći kroz različite životne okolnosti. U svemu tome čovjek ne može uspjeti sam, treba mu podrška drugih. Dolaskom na svijet dijete je nemoćno, potrebna mu je pomoć njegovih roditelja kako bi uspješno svladalo potrebne vještine. Da bi kvalitetno mogli obavljati svoju odgojnu zadaću, roditeljima je itekako potrebna pomoć. Osim roditelja, škola ima također značajnu ulogu u odgoju i socijalizaciji djeteta. U svakoj društvenoj zajednici važno je pokazati inicijativu i želju za međusobnim dogovorom kako bi zajednica mogla uspješno djelovati. Isto tako, da bi se postigli željeni odgojno-obrazovni ciljevi, od izuzetog je značaja suradnja roditelja i nastavnika kao zajedničkih partnera u odgoju djece. U diplomskom radu prikazani su različiti oblici suradnje roditelja i nastavnika u obliku individualnih i skupnih oblika. U sklopu rada provedeno je istraživanje s ciljem ispitivanja stavova nastavnika i roditelja o međusobnoj suradnji, u čemu vide pozitivan utjecaj suradnje na dijete te koje oblike suradnje najčešće koriste. Istraživanje je provedeno u obliku dvaju anketnih upitnika, a ispitanike su činili nastavnici i roditelji Osnovne škole Stjepana Radića u Metkoviću. Analizom odgovora ispitanika uočeno je da su za roditelje roditeljski sastanci najzastupljeniji oblik suradnje s nastavnicima, dok se nastavnici u potpunosti slažu da su to individualni razgovori s nastavnicima. Samim istraživanjem ispitanici su se izjasnili da vide potrebu za učestalijim provođenjem predavanja za roditelje. Osim toga, roditelji se u potpunosti slažu s tvrdnjom da u školu dolaze samoinicijativno, a ne samo na poziv nastavnika ili stručne službe. U školu većinom dolaze kada nastane neki problem, zbog opravdavanja sati učenika te zbog realizacije izleta ili ekskurzija. Nastavnici Škole suglasni su s tvrdnjama oko prihvaćanja roditelja u zajedničku suradnju.

Ključne riječi: odgoj djeteta, suradnja roditelja i škole, školsko ozračje, donošenje odluka, tehnologija u obrazovanju

Sadržaj

1. Važnost odgoja.....	2
2. Suradnja i/ili partnerstvo?	4
3. Suradnja roditelja i škole	6
3.1. Važnost suradnje roditelja i škole.....	6
3.2. Oblici suradnje roditelja i škole.....	7
3.2.1. Individualni oblici rada	8
3.2.2. Skupni oblici rada	9
3.2.3. Roditelji kao članovi školskih tijela	10
3.2.4. Ostali oblici suradnje roditelja i škole	11
3.2.5. Procjene nastavnika o zastupljenosti i korisnosti komunikacijskih oblika ..	12
4. Školsko ozračje kao čimbenik kvalitetne suradnje.....	14
5. Uključenost roditelja kao čimbenik uspjeha djeteta u školi	16
6. Cilj i metodologija istraživanja	17
7. Rezultati istraživanja	19
7.1. Najčešći oblik suradnje roditelja i Škole	19
7.2. Najčešći razlozi suradnje roditelja i Škole	21
7.3. Stavovi nastavnika o prihvaćanju roditelja u zajedničku suradnju	22
7.4. Utjecaj suradnje roditelja i nastavnika na dijete	23
8. Zaključak	26

1. Važnost odgoja

Odgoj predstavlja najvažniji čimbenik u razvoju i daljnjem odrastanju djeteta. Odgoj je neizostavan dio svakog pojedinca i bez odgoja čovjek ne bi mogao preživjeti. Rosić (2005) ističe da odgoj predstavlja dugotrajan proces formiranja te samoformiranja čovjeka kao ljudskog bića. On navodi kako je odgoj rezultat odgojnog procesa. Odgajamo li se samo kao djeca ili potrebu za odgojem imamo cijeli život? Odgoj je trajan proces jer čovjek konstantno radi na vlastitom mijenjanju, radi na izgradnji svoje ličnosti. Odgoj je posebno bitan u djetinjstvu i mladosti kako bi čovjek izgradio dobre temelje koji će mu pomoći u cjelokupnom životu i djelovanju, ali odgojem je prožet cijeli čovjekov život. J.F. Herbart, njemački filozof, definirao je pedagogiju kao znanost koja se bavi odgojem. Njegov cilj je raditi na tome da se pojedince što bolje i učinkovitije pripremi na samostalno djelovanje u životnim situacijama. (Hercigonja, 2020)

Golubović (2010) tvrdi kako se stjecanje znanja i vještina smatraju glavnim čovjekovim težnjama i potrebama. Rođenjem djeteta počinje učiti, a prva odgojna zajednica u kojoj dijete uči je obitelj. Rosić (2005) navodi kako je obitelj početna sredina u kojoj dijete uspostavlja prve kontakte, izgovara svoje prve riječi, njeguje se i odrasta. U roditeljskom domu dijete se osjeća zaštićeno i ostvaruje emotivnu povezanost sa svojim ukućanima. Miljković, Đuranović, Vidić (2019) ističu kako je obitelj u velikoj mjeri smjernica budućeg života pojedinca. Smatra se da roditelji imaju snažan utjecaj na oblikovanje djetetove osobnosti. Na temelju toga nastaje i mit koji tvrdi kako će se djeca oblikovati u dobre osobe ukoliko imaju dobre roditelje. Često se i u društvu može čuti kako je dijete preslika svojih roditelja. No, je li to doista tako u stvarnosti? Roditelji ne mogu u potpunosti utjecati na djecu kao ni na okolnosti u kojima su djeca okružena. Oni trebaju usmjeravati djecu i ukazivati im na prave vrijednosti, a djeca trebaju preuzeti svoj dio odgovornosti kako bi se u konačnici vidio rezultat odgojnog procesa.

Uz obitelj kao odgojnu sredinu, škola također ima značajnu ulogu u socijalizaciji i poučavanju djeteta. Bašić (2009) navodi kako su nastavnici kompetentne osobe koje učenicima pružaju pomoć pri usvajanju znanja, a učenik je osoba kojoj je potrebna pomoć u procesu učenja. Rosić (2005) dodaje da nastavnici obavljaju odgojnu i obrazovnu funkciju, međutim, za ostvarenje odgojno-obrazovnog cilja svakako trebaju doprinos roditelja. Na taj način bi nastavnici, u zajedničkoj suradnji s roditeljima, bili

podrška učenicima u procesu oblikovanja osobnosti te stjecanju potrebnog znanja za budući život. (Miljković i ostali, 2019)

2. Suradnja i/ili partnerstvo?

U literaturi se često pojmovi suradnja i partnerstvo poistovjećuju. Postavlja se pitanje mogu li se ti pojmovi izjednačiti ili ipak među njima postoje razlike? Galeković (2023) ističe da se suradnja odnosi na nižu razinu odnosa gdje je odgojno- obrazovna ustanova u nadređenom odnosu naspram roditelja, a kontakt odgojno-obrazovna skupina uspostavlja tek ako se kod učenika pojave određene teškoće. On tvrdi da suradnja njeguje uglavnom površne i formalne odnose. Što je dovelo do takvog stava prema suradnji? Maleš (1995) navodi kako roditelji u prošlosti nisu imali utjecaj na odgoj i obrazovanje djece izvan obitelji. Učitelji su tražili da im roditelji budu samo nijema potpora. Upravo zato je i nastao ovakav pogled na pojam suradnje roditelja i škole. Knežević (2017) navodi da je do polovice prošlog stoljeća većinom bio prisutan tradicionalni pristup gdje su roditelji svu odgovornost za obrazovanje djece prepuštali školi. Njih se samo obavještavalo kada je to bilo prijeko potrebno. S vremenom se sve više javljala potreba za osnaživanjem tog odnosa te postizanje partnerskih odnosa roditelja i škole. Rosić (2005) tvrdi kako se sumnjalo u sposobnost roditelja za preuzimanje uloge suradnika u odgojno-obrazovnom procesu. Partnerski odnos za njega je oblik neformalne komunikacije u kojem su roditelji i učitelji istomišljenici koji međusobno razmatraju ciljeve koji se odnose na odgoj djeteta.

Miljković i ostali (2019) također nastoje prikazati uvid u razlikovanje pojmova suradnje i partnerstva. Pritom, suradnju definiraju kao proces međusobnog informiranja, djelovanja usmjeravajući se na zajednički doprinos dječjem razvoju i uspjehu. Uloga roditelja u procesu suradnje nije uvijek jasno definirana – roditelj je pasivan ili aktivan u školskim aktivnostima i donošenju odluka važnih u radu škole. Partnerstvo obitelji i škole za njih je odnos u kojem roditelji i nastavnici imaju jednaka prava te snose odgovornost za svoje postupke. I roditelji i nastavnici uče jedni od drugih, a komunikacija je otvorena i dvosmjerna. Sličan pogled na partnerstvo ima i Galeković (2023). Smatra da se partnerstvo temelji na ravnopravnim odnosima i međusobnom poštovanju i uz to ističe da je partnerstvo viša razina suradnje roditelja i odgojno-obrazovne ustanove. Roditelji su prema tome uključeni u sve aktivnosti škole. Osvrnuvši se na pojam partnerstvo, Maleš (1995) partnerstvo definira kao poslovni odnos između sudionika kako bi ostvarili zajednički cilj. Međutim, to bi trebalo biti više od poslovnog odnosa i temeljiti se na međusobnom poštovanju, dogovaranju te

zajedničkom odlučivanju. Ističe i kako se najčešće koristi termin „suradnja obitelji i škole“ ne uzimajući u obzir radi li se o formalnom ili neformalnom obliku komuniciranja roditelja i škole. Upravo zato i dolazi do nedoumice oko razlikovanja pojmova suradnja i partnerstvo te njihovog poistovjećivanja. Suradnja obitelji i škole uključuje proces međusobnog informiranja, dogovaranja te donošenja odluka, sve to u svrhu postizanja dobrobiti djeteta. Partnerstvo je dio suradnje roditelja i škole, definiran kao model njene neformalne komunikacije. (Galeković, 2023) No, pitanje je zašto se na suradnju u proučavanoj literaturi gleda prilično negativno za razliku od partnerstva? Je li svaki oblik suradnje površan i formalan kako ističe Galeković (2023)? Uspješnost postizanja kvalitetne suradnje ovisi i o roditeljima i nastavnicima što se u konačnici odrazi i na pogled o pojedinom obliku njihove suradnje. Važno je da nastavnici prihvaćaju i motiviraju roditelje, a ujedno i da se roditelji odazovu te sudjeluju u ostvarenju njihovog zajedničkog cilja izgradnje učenika za buduće životno djelovanje.

3. Suradnja roditelja i škole

3.1. Važnost suradnje roditelja i škole

Kao neizostavni čimbenici u odgoju djeteta navode se roditelji i škola. Unatoč tome, ističe se kako roditelji do sredine prošlog stoljeća nisu mogli utjecati na odgoj i obrazovanje djeteta u školi. Početkom 20. stoljeća roditelji sve više žele biti upućeni u rad škole te uspjeh svoje djece. (Tavas, Đuranović, 2018) Škola uz svoju obrazovnu ulogu ima i odgojnu ulogu kojom može utjecati na oblikovanje djetetove osobnosti. Kako bi što uspješnije obavljala svoju ulogu, važna je suradnja s obitelji. (Miljković i ostali, 2019) Suradnja sa sobom povlači mnoge obveze koje imaju roditelji i nastavnici. Roditelji su dužni uspostavljati suradnju sa školom u vidu odgoja i obrazovanja djeteta. Dužni su i brinuti o ispunjavanju školskih obaveza djeteta te ih poticati na razvoj njihovih sposobnosti. Oni se trebaju odazivati pozivima koji se tiču njihovog djeteta a inicirani su od strane učitelja, stručnih suradnika kao i ravnatelja škole. Potrebno im je pružiti uvid u načine odgoja djeteta u školi. (Rosić, 2005) Da bi mogli ostvariti svoje zadaće, potreban je angažman roditelja te njihova prihvaćenost od strane nastavnika unutar odgojno-obrazovnog procesa.

Sušanj Gregorović (2017) također tvrdi kako nastavnici imaju ključni utjecaj na kvalitetu međusobne komunikacije i odabir načina kako bi roditelje uključili u proces odgoja i obrazovanja. Sukladno njezinom provedenom istraživanju o stavovima nastavnika o roditeljskoj uključenosti, provedenom na uzorku od 200 nastavnika, nastavnici su suglasni da bi svaki roditelj trebao biti uključen u školu kao i učenje s djetetom kod kuće. Nastavnici su se uglavnom izjasnili da pružaju informacije o tome kako djetetu pomoći u učenju te izvršavanju školskih zadaća. Miljković i ostali (2019) ističu kako je uključenost roditelja u školovanje djeteta od izuzetne važnosti za postizanje odgojno-obrazovnih ciljeva. Epstein (2001; prema Miljković i ostali, 2019) definira 6 oblika uključenosti roditelja u školu: roditeljstvo, komunikacija, volontiranje, učenje kod kuće, donošenje odluka i suradnja sa zajednicom. Roditelji trebaju osigurati djeci poticajno obiteljsko okruženje kako bi djeca bila uspješna u školi. Obje strane moraju raditi na kvaliteti međusobne komunikacije koja je od izuzetne važnosti za dobrobit djeteta. Od suradnje roditelja i škole dobrobit ima i sama ustanova. (Rosić, 2005) Roditelje je moguće uključiti i u različite školske aktivnosti, ali preduvjet toga je prihvaćenost od strane nastavnika i ustanove kao i sami interes

roditelja za uključivanje u aktivnosti škole. Roditelji se mogu osposobljavati kako bi mogli biti pomoć djeci pri pisanju i izvršavanju njihovih domaćih zadaća. Značaj imaju i pri donošenju odluka putem svojih predstavnika u školskim tijelima. Za sve navedeno važno je da škola potiče suradničke odnose s obitelji te da kod roditelja osvijesti važnost njihovog doprinosa u školi. Kako ističe Maleš(2015; prema Miljković i ostali,2019), nastavnici su kompetentne osobe koje bi trebale znati kako roditelje aktivirati te motivirati za suradnju. I roditelji i škola odgovorni su za razvoj djeteta stoga jedni i drugi trebaju biti svjesni svoje uloge u odgoju djeteta.

Obitelj može uspješno obavljati svoju odgojnu ulogu ukoliko ima uvjete, podršku od ostalih članova obitelji i škole. Nastavnici bi, kako navode Rosić i Zloković (2003), trebali prihvaćati stavove roditelja jer roditelji ipak najbolje poznaju svoje dijete. Nastavnici moraju prihvatiti činjenicu da i roditelji mogu iznijeti dobre ideje kada je u pitanju odgoj. Sušan Gregorović (2017) navodi kako su nastavnici u provedenom istraživanju većinom bili suglasni s tvrdnjom da uvažavaju mišljenja, stavove, primjedbe i ideje roditelja. Suvremena shvaćanja škole koja je otvorena zajednica naglašavaju da je škola otvorena zajednica u kojoj su roditelji neizostavan čimbenik. Na uspješnost nastavnika uvelike utječe poticanje suradnje s obitelji te zajedničko donošenje odluka koje su vezane za dobrobit učenika. Izuzetno je važno da i roditelji i nastavnici u zajedničkoj suradnji pronalaze zadovoljstvo. Ako roditelj nastavnika vidi kao stručnu osobu koja se zalaže za uspostavljanje suradnje, osobu koja ima strpljenja u odgoju djeteta i voli svoj posao, tada će roditelj biti spremniji za preuzimanje svoje odgojne uloge u školi. Međutim, postavlja se pitanje postoji li idealan nastavnik? Postoji li idealan roditelj? I nastavnici i roditelji moraju težiti na usavršavanju svojih uloga i poboljšanju jer ni roditelji ni nastavnici nisu idealni. Uvijek postoji prostor za poboljšanje. Kako bi se na neki način stvarale optimalne odgojne situacije te postiglo pravovremeno odgojno djelovanje, u školi su prisutni različiti oblici suradnje s roditeljima kojima se nastoji uključiti roditelje u odgojno-obrazovni proces.

3.2. Oblici suradnje roditelja i škole

Unutar školskog odgoja razlikuju se različiti oblici rada roditelja i škole. Oblici rada s roditeljima mogu se podijeliti u dvije osnovne skupine: individualne i skupne oblike rada. Svaki oblik rada ima svoje specifičnosti koje ga razlikuju od drugih oblika rada. Kao temeljne zadaće oblika suradnje roditelja i škole Rosić (2005) navodi

informativnu i savjetodavnu, a mogu proizići i ostale zadaće ovisno o inicijativi sudionika unutar suradnje.

3.2.1. Individualni oblici rada

3.2.1.1. Individualni razgovori

Individualni razgovori mogu se ostvarivati sa svrhom da se roditelji i nastavnici međusobno upoznaju i uvide stavove o odgoju djeteta koji su značajni za djetetov razvoj. Ovaj oblik rada pogodan je kako bi roditelj saznao kako njegovo dijete napreduje u školi i u kojoj mjeri ulaže napor u ostvarenje svojih sposobnosti. Kao i svi oblici suradnje roditelja i škole, i individualni oblici rada imaju svojih prednosti i nedostataka. Pozitivno kod ovog oblika suradnje je što roditelji i nastavnici ostvaruju otvoren razgovor koji omogućuje učinkovitije donošenje načina o daljnjem odgojnom djelovanju na pojedinog učenika. Ovakav način suradnje vremenski je zahtjevniji te je neekonomičan. (Rosić, 2005) Roditelji se mogu odazvati samoinicijativno ili dobiju poziv od razrednika ili stručne službe ukoliko se pojavi problem u uspjehu ili ponašanju djeteta.

Hercigonja (2020) navodi neke od glavnih razloga zbog kojih razrednici iniciraju ovakav oblik suradnje, a to su: učenik kasni ili dolazi neuredan u školu, učenik je agresivan i remeti rad drugih, ukoliko je neuspješan u školi ili često izostaje s nastave (bilo iz opravdanih ili neopravdanih razloga). Ponekad roditelji i samoinicijativno žele ostvariti ovakav oblik suradnje s nastavnicima kada žele saznati ocjene djeteta, njegovo ponašanje u školi te razinu napredovanja djeteta. Kako bi individualni razgovor bio učinkovit, nastavnici i roditelji moraju aktivno saslušati jedni druge. Obje strane trebaju težiti pronaći rješenje kako bi se uklonio problem te pravovremeno djelovalo na njega. Rosić (2005) navodi kako individualni razgovori mogu biti posredni i neposredni. Neposredni individualni razgovori su kada roditelji i nastavnici jedno drugom priopćavaju razloge iniciranja razgovora. Za razliku od neposrednih razgovora, posredni individualni razgovori mogu uključivati više izvora: razrednika, nastavnike, učenike i druge. Individualni razgovori najpogodniji su za rješavanje konkretnih odgojnih situacija.

3.2.1.2. Pismeno informiranje

Pismeno informiranje uvrštava se u oblike posredne komunikacije koju ostvaruje škola s roditeljima. Ovakav oblik informiranja asocira na izvještavanje roditelja o nečem

negativnom kod učenika. (Lukaš i Gazibara, 2010) Često su nastavnici u bilježnice učenicima pisali poruke za roditelje te su zahtijevali da se roditelji potpišu na pročitano poruku kako bi bili sigurni da je roditelj dobio uvid u nju. Većinom bi se to baziralo na negativnoj ocjeni, nenapisanoj zadaći ili neprimjerenom ponašanju određenog učenika. Ovakav oblik komuniciranja pogodan je i kada roditelj iz nekog razloga ne može doći u školu na razgovor. Kada pišu tekstualnu poruku roditeljima, nastavnici moraju obratiti pažnju koje riječi biraju prilikom pisanja i da poruku oblikuju jasno i bez pretjeranog naglašavanja problema. Pismeno informiranje ujedno može i osnažiti odnose između roditelja i škole te kod roditelja pružiti mogućnost da se na ovaj način mogu informirati o svemu što ih zanima. Roditelj može putem elektroničke pošte ili drugih komunikacijskih kanala opravdati izostanke učenika, slati ispričnice te kontaktirati nastavnika ovisno o ostalim potrebama. (Rosić, 2005)

3.2.2. Skupni oblici rada

Među najpoznatije skupne oblike suradnje roditelja i škole ubrajaju se skupni razgovori i roditeljski sastanci.

3.2.2.1. Skupni razgovori

Lukaš i Gazibara (2010) ističu da su skupni razgovori pogodni ukoliko se na roditelje odnose isti problemi. Ovakav oblik skupnog informiranja može se provoditi u različitim oblicima: na razini cijele škole, razrednih odjeljenja, interesa iskazanog od strane roditelja ili učenika itd. Za razliku od roditeljskih sastanaka na kojima roditelji toliko ne mogu doći do izražaja, sudjelujući u skupnim razgovorima roditelji su aktivniji. Međusobno mogu otvoreno razgovarati i dijeliti savjete jedni drugima jer se nalaze u istim ili sličnim situacijama. Većinom se skupni razgovori održavaju putem roditeljskih sastanaka. (Rosić, 2005)

3.2.2.2. Roditeljski sastanci

Jedan od najpoznatijih i najtradicionalnijih skupnih oblika rada je roditeljski sastanak. (Rosić, 2005) Roditeljski sastanci kao i skupni razgovori pripadaju u kategoriju skupnog informiranja. Galeković (2023) navodi da je Milka Pogačić 1910. godine organizirala prvi roditeljski sastanak čime je naglasila da je suradnja roditelja i škole važna za uspješan odgoj djeteta. Svaki oblik suradnje roditelja i škole ima značajan doprinos uspješnom odgoju djeteta. Prema Lukaš i Gazibara (2010) roditeljski sastanci mogu se podijeliti na školske, razredne i odjelske roditeljske

sastanke. Školski sastanci su najmasovniji i na njih se pozivaju svi roditelji zbog neke potrebe. Godišnje se organiziraju dva školska roditeljska sastanka, prvi na početku, a drugi na kraju školske godine. Na prvom školskom roditeljskom sastanku iznose se pretpostavljena očekivanja od pojedinog učenika kao i očekivanja o uspostavljanju suradnje s roditeljima. Na drugom školskom roditeljskom sastanku, koji se odvija na samom kraju školske godine, iznose se izvještaji i analize te školske godine. Razredni roditeljski sastanci organiziraju se ukoliko neki od razreda ima određene potrebe za time, primjerice ukoliko se organizira izlet, ekskurzija i slično. Odjelski roditeljski sastanci definiraju se kao najučestaliji oblik roditeljskih sastanaka gdje se raspravlja o uspjesima, napretku, ili pak o nastalim problemima bilo u odgojnom ili obrazovnom dijelu.

U jednom od provedenih istraživanja Tokić (2020) ističe kako su roditelji naveli potrebu za češćim roditeljskim sastancima. Razlog tome može biti da se ne mogu pronaći u ostalim aktivnostima koje škola pruža ili jednostavno nemaju vremena uključiti se u neki drugi oblik suradnje. Kada se govori o cjelinama dijelovima roditeljskog sastanka, Rosić (2005) ističe da svaki roditeljski sastanak ima dvije cjeline, a to su: informativna i savjetodavna. Informativna cjelina odnosi se na iznošenje nekih općih informacija roditeljima dok je savjetodavna bazirana na iznošenju savjeta roditeljima kao i osvještavanju važnosti roditeljske uloge u odgojnom-obrazovnom procesu. Važno je za naglasiti, a to ističe i Maglov (2015), roditelji i nastavnici moraju poraditi na usavršavanju svojih komunikacijskih vještina te koristiti tehnike aktivnog slušanja sugovornika i primjereno reagirati u pojedinoj situaciji.

3.2.3. Roditelji kao članovi školskih tijela

Roditelji kao članovi školskih tijela sudjeluju u donošenju odluka. Tako roditelji mogu biti članovi školskog odbora i vijeća roditelja. (Pahić, Miljević-Ridički i Vizek-Vidović, 2010) Školski odbor sastoji se od 7 članova od kojih je jedan roditelj čije dijete pohađa navedenu školu. Što se tiče zadaća školskog odbora, on donosi statut škole i upravlja školom. Osim toga, školski odbor imenuje i razrješuje ravnatelja, donosi školski kurikulum u zajedničkoj suradnji s nastavničkim vijećem i ravnateljem. Unutar vijeća roditelja uključen je po jedan roditelj iz svakog razreda. Važno je za naglasiti da roditelj koji je član vijeća roditelja nije radnik u toj školi. Članovi vijeća roditelja međusobno biraju predsjednika te njegovog zamjenika. Vijeće roditelja iznosi svoje mišljenje o predloženom školskom kurikulumu, godišnjem planu i programu, analizira

pritužbe roditelja o kvaliteti provođenja odgojno-obrazovnog procesa te na osnovu toga daje prijedloge za moguća poboljšanja. Vijeće roditelja mora biti informirano o svemu što je značajno za školu. (Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnim i srednjim školama, 2020)

3.2.4. Ostali oblici suradnje roditelja i škole

Napredak tehnologije uvelike se odrazio na suradnju roditelja s nastavnicima te njihovu međusobnu komunikaciju. Tavas i Đuranović (2018) ističu kako se zadnjih desetak godina povećava elektronički oblik komunikacije roditelja i nastavnika. Sve škole imaju svoje mrežne stranice koje sadrže opće informacije o školi, dokumente škole, aktivnosti koje se provode u školi, projekte te dio za roditelje. Sušanj Gregorović (2017) u istraživanju navodi kako su roditelji uglavnom suglasni oko tvrdnje da osim redovnih informacija i roditeljskih sastanaka s roditeljima ostvaruju kontaktne na različite načine (putem društvenih mreža, e-maila, SMS-a, telefonskih razgovora). Pojavom e-Dnevnika roditeljima je omogućen uvid u ocjene i bilješke učenika. Sukladno tome, Dimić i Vidov(2018) u provedenom istraživanju navode kako su nastavnici istaknuli negativnu stranu korištenja e-Dnevnika koja se ogleda u smanjenju međusobne komunikacije roditelja i nastavnika i smanjenju dolazaka roditelja u školu. Je li to ispravan način od strane roditelja? Šprem, Hajdin i Konecki (2019) navode da e-Dnevnik roditeljima pruža samo površne informacije o djetetu. Roditelji bi se, usprkos dostupnosti informacija o učeničkom uspjehu, trebali uključivati u ostale oblike suradnje sa školom, a nastavnici bi ih trebali motivirati te poticati na suradnju. Jako je važno da se roditelji osjećaju prihvaćeno. Škole danas nude različite mogućnosti roditeljima kako bi mogli sudjelovati u radu i životu škole. I unatoč tome, roditelji smatraju da ne postoji dovoljan motiv za to te da su i dalje premalo uključeni u aktivnosti. Zatupljenost moderne tehnologije roditelje je odmaknula od fizičkih kontakata s nastavnicima. Roditelji s nastavnicima sve češće komuniciraju putem društvenih mreža kao što su Facebook, Skype, WhatsApp, Viber i druge. Ovaj način omogućava jednostavnu i brzu komunikaciju, a prilično je pogodan kada nije moguća izravna komunikacija.

3.2.5. Procjene nastavnika o zastupljenosti i korisnosti komunikacijskih oblika

Skupnjak i Pahić provode istraživanje kako bi se uvidjela procjena nastavnika o zastupljenosti različitih komunikacijskih oblika kao i stavove o korisnosti tih oblika. Istraživanje je provedeno na nastavnicima unutar nekoliko osnovnih škola u županijama u Hrvatskoj. Za obradu rezultata korišteno je 139 upitnika. Na temelju provedenog istraživanja uvidjelo se da korištenje suvremenih medija, usprkos njihovoj brzini te uštedi vremena, ne nalaze veću primjenu kada je riječ o komunikaciji između roditelja i škole. Razlog tome može biti nedovoljna informatička pismenost roditelja. Na temelju rezultata istraživanja moglo se vidjeti kako su prema prosječnoj vrijednosti najzastupljeniji oblici komunikacije roditeljski sastanci i individualni razgovori, nakon čega slijedi nešto manje, ali ipak zadovoljavajuće zastupljeno, pisanje obavijesti o školskom uspjehu djeteta. U školama je najmanje zastupljena komunikacija putem časopisa za roditelje, nakon toga slijede škole za roditelje i tribine za roditelje. Što se tiče korisnosti pojedinih oblika komunikacije, na vrhu su individualni razgovori s roditeljima. Na drugom mjestu prema korisnosti su roditeljski sastanci, a nakon njih slijede pisane obavijesti o školskom uspjehu djeteta. Podaci o zastupljenosti i korisnosti oblika komunikacije, njihovo rangiranje na temelju provedenog istraživanja te prosječna ocjena ispitanika za svaku tvrdnju prikazani su u sljedećoj tablici.

OBLICI KOMUNIKACIJE	Zastupljenost		Korisnost	
	Rang	Prosj. vrijednost	Rang	Prosj. vrijednost
Roditeljski sastanci	1.	4,82	2.	4,42
Individualni razgovori s roditeljima	2.	4,81	1.	4,7
Pisane obavijesti o školskom uspjehu djeteta	3.	4,1	3.	4,03
Komunikacija preko predstavnika u vijeću roditelja	4.	3,9	7.	3,64
Komunikacija preko predstavnika u šk. odboru	5.	3,66	12.	3,38
Pismo roditeljima	6.	3,5	5.	3,87
Predavanja za roditelje	7.	3,46	4.	3,94

Radionice za roditelje	8.	3,32	6.	3,84
Pano za roditelje	9.	3,01	8.	3,6
Komunikacija putem mrežne stranice škole	10.	2,96	15.	3,22
Komunikacija putem elektroničke pošte	11.	2,5	16.	2,98
Sandučić povjerenja za roditelje	12.	2,45	10.	3,49
Pedagoška biblioteka za roditelje	13.	2,41	13.	3,36
Komunikacija s roditeljima putem SMS poruka	14.	2,39	17.	2,66
Tribine za roditelje	15.	2,35	9.	3,5
Škola za roditelje	16.	2,33	11.	3,42
Časopis za roditelje	17.	2,17	14.	3,27

Tablica 1: Nastavničke procjene zastupljenosti i korisnosti komunikacijskih oblika (prema Skupnjak)

4. Školsko ozračje kao čimbenik kvalitetne suradnje

Miljković i ostali (2019) školsko ozračje definiraju kao odnose koji vladaju u školi među djelatnicima, te unutar razreda (odnose učenik-nastavnik i učenik-učenik) kao i odnose s roditeljima kao učesnicima odgojno-obrazovnog procesa. Relja (2021) tvrdi da školsko ozračje uključuje nastojanja i organizacijske oblike unutar odgojno-obrazovnog područja koji su poticaj školi za napredovanje što u konačnici doprinosi i zadovoljstvu postignutim. Osim naziva školsko ozračje, ono ima i druge nazive kao što su: socijalna klima, školski okoliš, nastavno ozračje i druge. Svaka škola ima svoje školsko ozračje koje joj daje posebnost i razlikuje je od ostalih škola.

Kada se govori o odnosima nastavnik-učenik, Bognar i Matijević (2005) ističu kako je taj odnos u većinskom dijelu uvjetovan osobnošću te kompetentnošću nastavnika. Nastavnik bi trebao učeniku svojim odnosom i ponašanjem biti zrcalo poželjnog ponašanja. Njihov odnos treba se temeljiti na međusobnom poštovanju a to poštovanje treba poticati nastavnik te isto i uzvratiti učeniku. Hoy, Tarter i Kottkamp (1991; prema Relja, 2021) definirali su dva tipa školskog ozračja koji su definirani prema nastavnikovom ponašanju u školi. Otvoreno ozračje karakteristično je za odnose u kojima sudionici odgojno-obrazovnog procesa surađuju, međusobno se poštuju te su aktivni u svojim ulogama. Suprotno od toga je zatvoreno ozračje koje ističe nedostatak međusobne suradnje, izostanak međusobnog poštovanja i pasivnost. Otvoreno ozračje važno je za sve odnose unutar škole kako bi se uspješno mogli ostvariti odgojno-obrazovni ciljevi.

Rosenblatt i Peled (2002; prema Relja,2021) ističu dimenzije koje su važne za uspješnost suradnje roditelja i škole, a to su: međuljudski odnosi unutar škole, upravljanje školom, otvorenost škole prema lokalnoj sredini. Od izuzete je važnosti zadovoljstvo svih članova unutar odgojno-obrazovnog procesa. Uspostavljanje međusobne komunikacije temeljene na uvažavanju kao i pozitivna radna energija utječu na zadovoljstvo nastavnika, učenika, ravnatelja, roditelja kao i ostalih suradnika i školskih tijela. Ukoliko učenik osjeća zadovoljstvo, taj osjećaj prenijeti će i na roditelje koji će, ukoliko do sada i nisu bili aktivni u suradnji sa školom, postati motiviraniji te se u većoj mjeri odvažiti na suradnju te joj pružiti podršku. Na socijalno ozračje kako ističu Bognar i Matijević (2005) utječu i odnosi među učenicima. Odnosi između učenika mogu proizlaziti i iz odnosa učenika s roditeljem. Dijete se u školi može ponašati agresivno ukoliko u obitelji uvidi agresivno ponašanje. Bognar i Matijević (2005)

također ističu kako sjedilačka nastava može izazvati agresivno ponašanje kod učenika. Što bi trebali učiniti nastavnici kako bi se spriječilo ovakvo ponašanje? Nastavnici bi trebali poticati učenike na razvoj prijateljskih odnosa. Nastava bi trebala biti više prožeta odgojnim temama koje učenicima mogu biti forma u oblikovanju ličnosti. Važno je da se svi u školi osjećaju ugodno, stoga se ističe važnost emocionalnog ozračja. Pozitivno emocionalno ozračje odražava se na osjećaju ispunjenosti prilikom dolaska u školu, želji za zajedničkom suradnjom u vidu ispunjavanja nastavnih aktivnosti. Takvo emocionalno ozračje trebalo bi biti prisutno u svakoj školi. S druge strane, nepovoljno emocionalno ozračje negativno utječe na sve sudionike nastavnog procesa. Kod učenika nepovoljno ozračje može izazvati osjećaj straha te mržnje prema školi što uvelike utječe i na njegov uspjeh. Budući da je unutar nastave važno staviti učenika i njegove potrebne u središte pozornosti, važno je stvoriti mu uvjete i poželjno socijalno i emocionalno ozračje kako bi mogao ostvariti svoje odgojno-obrazovne potrebe.

5. Uključenost roditelja kao čimbenik uspjeha djeteta u školi

U prethodnim poglavljima ovog rada moglo se vidjeti koliko je uistinu važna suradnja roditelja i škole, kako za dobrobit razvoja djeteta, tako i za dobrobit cijelog odgojno-obrazovnog procesa. Rezultati istraživanja Holta i Campbella (2004; prema Bedeniković, 2009) ističu da škola može uvelike utjecati na učenikov uspjeh ukoliko pravilno organizira i provede aktivnosti. Osim toga, ističe da su bolji uspjeh u školi imali učenici čiji su roditelji bili uključeni u odgojno-obrazovni proces. Kako ističe Strugar (1991; prema Rečić, 2003) djeca mogu biti više motivirana za uspjeh ukoliko odrastaju u obrazovnijoj sredini te ukoliko imaju snažnu podršku od roditelja u njihovom procesu učenja. Je li to uistinu tako? Bedeniković (2009) provela je istraživanje majčinske uključenosti u školski razvoj djece. Prema istraživanju se pokazalo da se majke različite dobi te stupnja obrazovanja ne razlikuju u stupnju uspostavljanja suradnje sa školom. Najvažniju ulogu u suradnji ima stupanj interesa koji iskazuju roditelji, a manje stupanj obrazovanja roditelja. Svaki oblik roditeljske uključenosti povećava motivaciju te interes za učenjem. Navedeno istraživanje rezultiralo je i uvidom da su roditelji nižih i viših razreda podjednako motivirani za suradnju sa školom, točnije, nema razlike s obzirom na razred koji dijete pohađa. Obrazovnije majke više su uključene u posredno poučavanje od neobrazovnijih majki, stoga i djeca obrazovnijih majki postižu bolji uspjeh u školi. Međutim, na uspjeh učenika utječe neposredna uključenost majke bez obzira na njeno obrazovanje. Neposredna pomoć nije korisna dugotrajno jer djeca na taj način mogu izgubiti motivaciju ukoliko oslabi angažman roditelja. Zaključno tome, majke trebaju težiti osamostaljivanju svoje djece, a ne da je ono ovisno o roditeljskom angažmanu.

Što je s očevima i njihovim utjecajem na dijete? Uključenost očeva utječe na intelektualni i emocionalni razvoj djeteta. Cvrtnjak (2013) Ističe da očeva uključenost utječe na dječju uspješnost u školi. Sukladno tome, vidljivo je da roditelji trebaju zajednički obavljati svoje funkcije kako bi se mogao vidjeti pozitivan odraz na dijete. Kako nalaže i zadaća odgojno- obrazovnog procesa, važno je pomoći djetetu u ostvarivanju njegovih potreba kako bi mogao samostalno djelovati te se ostvarivati i napredovati u budućem životu.

6. Cilj i metodologija istraživanja

Cilj istraživanja je ispitati stavove nastavnika o međusobnoj suradnji s roditeljima, u čemu roditelji i nastavnici vide pozitivan utjecaj suradnje na dijete te koje oblike suradnje najčešće koriste. Na temelju cilja istraživanja definirane su sljedeće hipoteze i istraživačko pitanje:

H1. Roditeljski sastanci predstavljaju najčešći oblik suradnje roditelja i škole.

H2. Više od dvije trećine roditelja uspostavlja suradnju sa školom samo u nužnim slučajevima.

H3. Stavovi nastavnika u 90% slučajeva su pozitivni kada je riječ o njihovom prihvaćanju roditelja u zajedničku suradnju.

IS1 Prilikom međusobne suradnje, u čemu roditelji i nastavnici vide pozitivan utjecaj na dijete?

U ovom diplomskom radu koristit će se kvantitativni istraživački pristup koji uključuje anketu kao metodu prikupljanja podataka i metode deskriptivne i inferencijalne statistike. Deskriptivna statistika definira se kao dio matematičke statistike čija je zadaća uređivanje, grupiranje te tablično prikazivanje dostupnih podataka i računanje parametara varijabli čije su vrijednosti poznate. (Bilan,2011) Metode deskriptivne statistike mogu biti numeričke i grafičke te će se koristiti u svrhu rezultata provedenog istraživanja. (Hrvatska enciklopedija, 2011) Inferencijalna statistika predstavlja skup metoda u kojemu se na temelju reprezentativnog uzorka donose zaključci o osnovnom skupu populacije. Inferencijalna statistika obuhvaća dva područja: procjenu parametara i područje testiranja hipoteza. U ovom će se diplomskom radu uključiti područje testiranja hipoteza koje su prethodno definirane. Definirano je i istraživačko pitanje koje ima i kvalitativnu komponentu. U ovome istraživanju ciljana populacija su roditelji i nastavnici unutar Osnovne škole Stjepana Radića Metković. Istraživanje je obuhvatilo 19 nastavnika te 59 roditelja iz tri razredna odjeljenja, čija su djeca učenici te Škole.

Sa svrhom ispitivanja stavova nastavnika i roditelja o međusobnoj suradnji te utjecaju suradnje na benefite učenika kreirane su dvije ankete, jedna za ispitivanje stavova nastavnika te jedna za ispitivanje stavova roditelja. Predviđeno vrijeme za

rješavanje ankete bilo je 5 minuta. Nakon što su prikupljeni odgovori anketnim upitnicima, sljedeći korak je bila statistička obrada i analiza prikupljenih odgovora.

Uzorak ovog istraživanja je prigodni uzorak. Prigodnim uzorkom obuhvaćena je skupina pojedinaca, dostupnih u određenoj prigodi, koji su dio populacije na koju se odnose rezultati istraživanja. Ovaj uzorak pruža mogućnost izbora predstavnika manjih i raspršenih populacija bez odgovarajućih popisa te jednostavan izbor ispitanika. Tvrdnje u anketnim upitnicima temeljene su na uzoru istraživanja u radovima „Učiteljske procjene korisnosti i zastupljenosti različitih načina komunikacije roditelja i škole“, Skupnjak i Pahić, kao i radu „Stavovi roditelja i razrednika o oblicima, učincima i teškoćama partnerskih odnosa između obitelji i škole“, Knežević (2017).

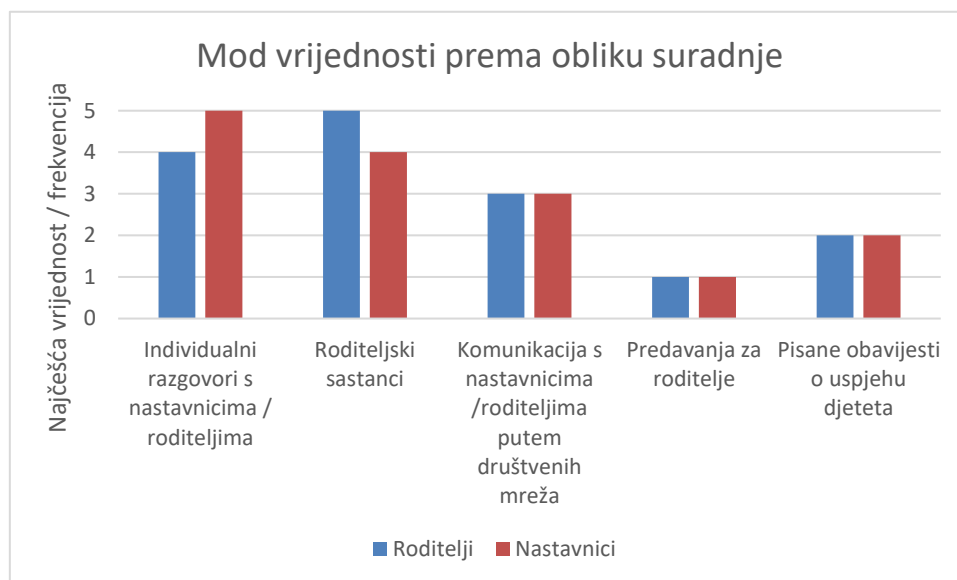
Na početku rješavanja anketnih upitnika nalaze se tvrdnje vezane uz dob i spol ispitanika. Nadalje, prva grupa tvrdnji vezana je uz zastupljenost korištenja pojedinih oblika suradnje s roditeljima (kada se razmatra anketa za nastavnike), te s nastavnicima (kada se razmatra anketa za roditelje.) Od ispitanika se zahtijeva da poredaju navedene oblike suradnje tako da oblik koji najmanje koriste označe sa 1, a onaj koji najviše koriste označe sa 5. Paralelno tomu, ispitanici u obliku odabira jedne od ponuđenih tvrdnji trebaju odabrati koji oblik suradnje bi se trebao češće provoditi u njihovoj međusobnoj suradnji. Nadovezano na to, ispitanici od ponuđenih tvrdnji trebaju odabrati dva najčešća načina komunikacije sa roditeljima ili Školom u protekloj školskoj godini. Dvije grupe tvrdnji koncipirane su u obliku 5-stupanjske Likertove skale u kojoj ispitanici izražavaju svoje stavove vezane uz pozitivne učinke međusobne suradnje na dijete (sa stajališta roditelja) kao i učenika (sa stajališta nastavnika). Pomoću pitanja na koje je potrebno odabrati jedan od ponuđenih odgovora ispituje se u čemu je najviše vidljiv pozitivan utjecaj suradnje na dijete ili učenika. Pitanje je koncipirano u obliku otvorenog tipa budući da ga je potrebno dodatno obrazložiti. U sklopu ankete za roditelje u obliku 5-stupanjske Likertove skale ispituje se u kojoj je mjeri odaziv na suradnju s nastavnicima samoinicijativan ili je tu isključivo na poziv nastavnika ili stručne službe. Na samom kraju anketnih upitnika ispitanici imaju mogućnost školskom ocjenom ocijeniti zadovoljstvo suradnjom sa roditeljima (u anketi za nastavnike) te sa Školom (u anketi za roditelje).

7. Rezultati istraživanja

7.1. Najčešći oblik suradnje roditelja i škole

S ciljem odgovora na prvu hipotezu koja glasi „*Roditeljski sastanci predstavljaju najčešći oblik suradnje roditelja i škole*“, analizirane su mod vrijednosti na pitanje „Poredajte sljedeće oblike suradnje od 1 do 5 prema zastupljenosti korištenja s obzirom na vašu suradnju sa školom. Oblik suradnje koji najmanje koristite označite s 1, a onaj koji najviše koristite s 5.“, i to za nastavnike te roditelje. Mod funkcija odabrana je zbog nesrazmjera između dvije ispitne skupine. Dodatno, kako bi odgovori bili upotpunjeni analizirani su odgovori na pitanje „Za koji od navedenih oblika suradnje smatrate da se treba više provoditi.“.

Mogući odgovori izraženi su brojevima od 1 – 5 sa sljedećim značenjem: 1 – uopće se ne slažem, 2 – ne slažem se, 3 – niti se slažem niti se ne slažem, 4 – slažem se, 5 – u potpunosti se slažem.

Slika 1: Oblici suradnje sa školom prema zastupljenosti

Na slici 1. prikazane su najčešće vrijednosti na pitanju „Poredajte sljedeće oblike suradnje os 1 do 5 prema zastupljenosti korištenja s obzirom na vašu suradnju sa školom. Oblik suradnje koji najmanje koristite označite s 1, a onaj koji najviše koristite s 5“. Iz same slike vidljivo je kako roditelji smatraju, odnosno najčešće koriste upravo roditeljske sastanke, dok nastavnici koriste individualne razgovore s roditeljima.

Prema podacima sa slike, najmanje su zastupljena predavanja za roditelje koje su i roditelji i nastavnici označili ocjenom 1, dok su na predzadnjem mjestu s ocjenom 2 označene pisane obavijesti o uspjehu djeteta. S ocjenom 3 označena je komunikacija između roditelja i nastavnika putem društvenih mreža.

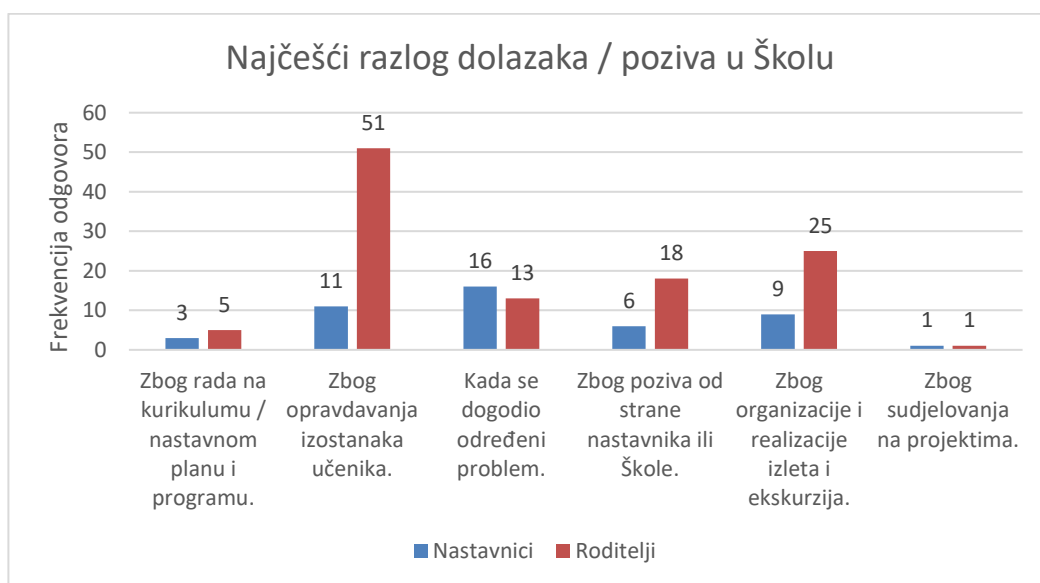
	Roditelji	Nastavnici
Individualni razgovori s nastavnicima / roditeljima.	18	5
Roditeljski sastanci.	0	0
Komunikacija s roditeljima putem društvenih mreža.	4	0
Predavanja za roditelje.	32	13
Pisane obavijesti o uspjehu djeteta / učenika.	5	1
Ostali.	0	0

Tablica 2: Rezultati prema zastupljenosti po kategoriji

Tablica 2 prikazuje odgovore na pitanje „Za koji od navedenih oblika suradnje smatrate da se treba više provoditi.“ Velika većina roditelja, čak njih 32 od 59 izjavilo je kako smatraju da treba više vremena posvetiti predavanjima za roditelje, dok je na drugom mjestu njih 13 smatralo kako je potrebno provoditi više individualnih razgovora s nastavnicima. Komunikaciju s roditeljima putem društvenih mreža smatra tek 4 roditelja kao alat koji treba više provoditi, dok se na Slici 1. jasno vidi kako je takva komunikacija tek na 3. mjestu po učestalosti, dok je pisane obavijesti o uspjehu djeteta / učenika odabralo tek 5 roditelja, iako se na Slici 1 vidi kako je ista kategorija na predzadnjem mjestu. Što se tiče pak nastavnika, njih 13 od 19 slaže se sa roditeljima te smatra kako je potrebno uložiti više vremena za organizaciju predavanja za roditelje, dok 5 nastavnika smatra kako je potrebno posvetiti i više vremena na individualne razgovore s roditeljima. Samo jedan nastavnik izrazio je mišljenje kako je potrebno koristiti pisane obavijesti o uspjehu djeteta / učenika. Sami roditelji svjesni su da aktivno sudjelovanje u obrazovnom životu svoje djece može značiti izrazitu podršku i razvoj, a oni kroz iste imaju šanse više razumjeti školski program, aktivnosti i ciljeve, ali i pratiti napredak svoga djeteta. S druge pak strane, za neke roditelje roditeljski sastanci su jedini oblik suradnje sa školom, pa kroz nekoliko termina godišnje žele primiti što više informacija. Iako roditelji putem roditeljskih sastanaka najčešće prate akademski uspjeh svoje djece, oni za to nisu predviđeni, stoga, važno je razumjeti da nastavnici žele potaknuti na što više individualnih razgovora kojima bi mogli približiti

stavove i ponašanja učenika, ali i akademski uspjeh. Ovisno o percepciji, stavovi roditelja su da najviše koriste upravo roditeljske sastanke kao oblik suradnje sa školom, dok najmanje koriste predavanja za roditelje, dok nastavnici najčešće koriste individualne razgovore s roditeljima, a također najmanje predavanja za roditelje, stoga se početna hipoteza može prihvatiti.

7.2. Najčešći razlozi suradnje roditelja i Škole

Slika 2: Najčešći razlozi dolaska roditelja u Školu, odnosno pozivi roditelja od strane nastavnika

U sklopu ovog potpoglavlja razmatrat će se odgovori ispitanika vezani uz drugu hipotezu koja glasi „Prema mišljenju nastavnika, više od dvije trećine roditelja uspostavlja suradnju sa školom samo u nužnim slučajevima“. Rezultati roditelja prikazuju kako se roditelji u potpunosti slažu sa izjavom „U Školu često dolazim samoinicijativno kako bi razgovarao/la s nastavnikom, stručnom službom ili ravnateljem.“ na temelju mod funkcije, te odgovor na pitanje „U Školu dolazim isključivo na poziv nastavnika, stručne službe ili ravnatelja.“ gdje je najčešća ocjena 1 odnosno odgovor „U potpunosti se ne slažem“ jer je i pitanje postavljeno u suprotnom kontekstu. Ukoliko se pogleda Slika 2. može se zaključiti da odgovori „Zbog organizacije i realizacije izleta i ekskurzija.“ te „Zbog poziva od strane nastavnika ili škole.“ spadaju u kategoriju gdje na poziv škole tj. nužnih jer nisu samoinicijativni, dok se preostali odgovori mogu promatrati kao samoinicijativni dolasci roditelja. Prema stavovima

roditelja iz Slike 2. najviše roditelja u školu dolazi upravo zbog opravdavanja izostanaka učenika, što se može svrstati pod samoinicijativan dolazak. Međutim, s obzirom na frekvenciju odgovora, drugi i treći razlog je nužan, odnosno oni dolaze u školu zbog organizacije izleta i ekskurzija te na poziv od strane nastavnika ili Škole, a tek na četvrtom mjestu dolaze ukoliko se desio određeni problem. S obzirom na to da roditelji dolaze u najviše situacija samoinicijativno odnosno da opravdaju dolaske, ne može se zaključiti da više od 2/3 roditelja dolazi samo u nužnim situacijama. S druge strane, nastavnici roditelje pozivaju u Školu najčešće kada se dogodio određeni problem, ili nešto manje njih ukoliko je potrebno opravdati izostanke učenika. Stoga, može se zaključiti kako ipak velika većina roditelja prvenstveno dolazi u školu samoinicijativno, a ne u nužnim situacijama. Niska razina suradnje između roditelja i škole može negativno utjecati na obrazovne rezultate i cjelokupni razvoj djece. Suradnja između roditelja i škola igra ključnu ulogu u stvaranju poticajnog okruženja za učenje, razumijevanju djetetovih potreba, rješavanju temeljnih problema i postizanju boljeg akademskog uspjeha. Važno je da škola i roditelji zajedno rade na uspostavljanju bolje komunikacije i suradnje. Otvorena komunikacija, redoviti roditeljski sastanci, sudjelovanje u školskim događanjima te razumijevanje uloga i odgovornosti svih sudionika u obrazovanju mogu potaknuti veću uključenost roditelja i poboljšati njihovu suradnju sa školom. Daljnje istraživanje i analiza mogli bi pružiti dodatne uvide u razloge niske razine suradnje roditelja i Škole i identificirati strategije i metode za poticanje roditelja da budu aktivniji i podržavaju u školskoj zajednici.

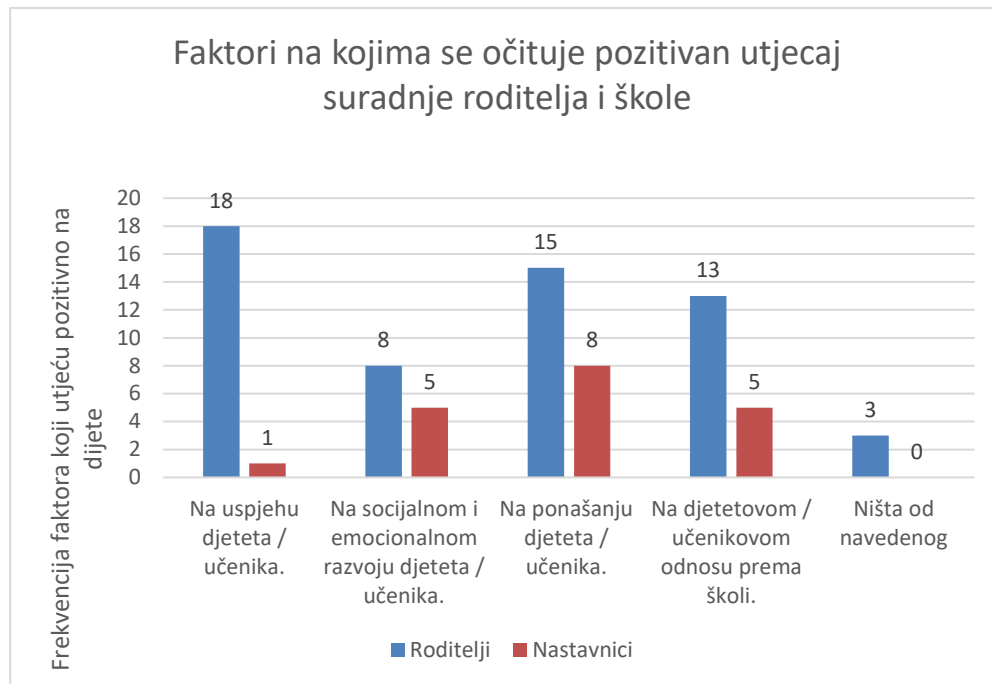
7.3. Stavovi nastavnika o prihvaćanju roditelja u zajedničku suradnju

Unutar ovog potpoglavlja izvest će se zaključci vezani uz hipotezu na temelju odgovora ispitanika, a ona glasi „*Stavovi nastavnika u 90% slučajeva su pozitivni kada je riječ o njihovom prihvaćanju roditelja u zajedničku suradnju*“. Na temelju analize odgovora, početna hipoteza može se prihvatiti. Najčešća ocjena na pitanje „Roditelji su dobrodošli u mojoj učionici.“ je 5, a prosjek odgovora 5 je 98%, a u istom postotku nastavnici su odgovorili na pitanje: „Svaki bi roditelj trebao biti aktivno uključen u obrazovanje svog djeteta.“. Na pitanje „Roditelje svojih učenika smatram važnim partnerima u obrazovanju.“ najčešća ocjena je također 5 s postotkom od 96%, dok je

na pitanje „Roditeljska uključenost doprinosi učinkovitosti mog poučavanja unutar nastavnog procesa.“ postotak najčešće ocjene 5 84%. Na pitanju „S roditeljima ostvarujem kvalitetnu suradnju.“ prosječna ocjena je 4, što znači da se roditelji slažu s navedenom tvrdnjom, no ne u potpunosti u postotku od 81%, dok su se svi nastavnici izrazili ocjenom 5 na pitanju „Roditelji mi se slobodno mogu obratiti ukoliko uoče neki problem.“. Može se zaključiti da su nastavnici u većini slučajeva, odnosno više od 90% slučajeva, pokazali pozitivan stav prema roditeljima i bili spremni na suradnju s njima. To pokazuje važnost suradnje roditelja i nastavnika, ali i cjelokupnog obrazovnog sustava u školovanju djeteta. Pozitivni stavovi nastavnika prema roditeljima pomažu u stvaranju partnerstva između doma i škole koje poboljšavaju akademski napredak i cjelokupni razvoj djeteta. Međutim, važno je nastaviti s istraživanjem kako bi se steklo dublje razumijevanje i razumijevanje aspekata ove suradnje i njezinog utjecaja na učenje i iskustvo djece u školi.

7.4. Utjecaj suradnje roditelja i nastavnika na dijete

Na temelju definiranog potpoglavlja želi se odgovoriti na definirano istraživačko pitanje koje glasi „*Prilikom međusobne suradnje, u čemu roditelji i nastavnici vide pozitivan utjecaj na dijete?*“ Međusobna suradnja roditelja i nastavnika ima ključnu ulogu u oblikovanju djetetova razvoja i uspjeha u školskom okruženju. Mnogo je pozitivnih učinaka na dijete kada roditelji i nastavnici surađuju i budu partneri na obrazovnom putu njihova djeteta. Ovo će se istraživanje usredotočiti na prepoznavanje aspekata suradnje roditelja i učitelja koji doprinose emocionalnom, akademskom i društvenom razvoju djeteta. Na Slici 2 prikazani su odgovori nastavnika i roditelja o području gdje vide pozitivan utjecaj na dijete.

Slika 3: Rezultati utjecaja suradnje sa školom na dijete

Kada je riječ o uspjehu djeteta, roditelji smatraju kako ukoliko su kao roditelji uključeni u suradnju s nastavnikom, dijete je uspješnije u obavljanju svojih obaveza. Također, konzultacije s nastavnikom rezultiraju boljim pristupom svome djetetu. Jedan od roditelja napominje kako: „... Nastavnici otkrivaju "probleme" koje moje dijete ima s izvršavanjem školskih obaveza, verbalno prenose rješenje samog problema meni i na taj način komuniciram odnosno rješavam problem sa svojim djetetom. Dijete postaje živahnije, ima bolji odnos prema nastavnicama, trudi se imati što bolji uspjeh itd.“. Također, i ostali roditelji vide pomake kod svoje djece, bilo kod ispravljanja ocjena, djetetovoj motivaciji, ponašanju ili odnosu prema školi, učiteljima i kolegama iz razreda. Kod samog ponašanja djeteta, roditelji napominju kako ukoliko smanjeno surađuju sa školom, dijete popusti u školi, a nekoliko roditelja napomenulo je kako su s povećanom suradnjom vidljivi pozitivni utjecaji na promjene u ponašanju, dok je jedan roditelj napomenuo kako je jasno vidljivo smanjenje vršnjačkog nasilja. Za socijalni i emocionalni razvoj djeteta roditelji smatraju kako treba izbjeći ulizivanje nastavnicima već treba djecu nagnati ka rješavanju, odnosno nošenju s problemima, porazom ali i uspjehom na zdrav način, a također kako su djeca postala otvorenija te kolegijalnija. Što se tiče samog odnosa prema školi, roditelji su svjesni da otvorenom komunikacijom s nastavnikom mogu skrenuti pozornost na probleme s kojima se dijete susreće, dijete ozbiljnije shvaća školske obaveze, dijete radi na uzornijem vladanju te je marljivije u

izvršavanju obaveza. Sve u svemu, većina roditelja smatra kako su najveći pomaci vidljivi na uspjehu i ponašanju djeteta, ali također i na djetetovom odnosu prema Školi. Nastavnici pak u ponašanju učenika smatraju ukoliko je suradnja s roditeljem loša, ponašanje učenika je loše, isto tako, ukoliko učenik vidi da roditelji ne reaguju na njegov odnos prema školskim obavezama, on često postaje neodgovoran i destruktivan, što je često, jer roditelji nisu upoznati s problemom. Jedan od odgovora sugerira da „Neki od učenika se opuste i neprimjereno se počinju ponašati dok roditelji slabije komuniciraju s nastavnicima.“ ili pak „Izostanak suradnje s roditeljima zna izazvati nepoželjna ponašanja učenika i ometanje nastave.“ U uspjehu učenika nastavnici upozoravaju kako je vidljiva razlika u uspjehu učenika čiji roditelji su redovitiji na konzultacijama te dijete usmjeravaju, u odnosu na one koji to ne čine. Također, napominju kako bez zahtjeva pred učenikom nema rezultata jer neki kriju ocjene od roditelja. Nastavnici smatraju da neki roditelji ne surađuju dovoljno, pa je to izrazito vidljivo na samim ocjenama. U učenikovom odnosu prema školi, nastavnici smatraju kako je nedostatak suradnje vidljiv u odnosu prema izvršavanju obaveza i konačnim rezultatima, učenici su često indiferentni ili im nije uopće stalo do školskog uspjeha. Sve u svemu, najviše nastavnika smatra kako su poboljšanja najviše vidljiva na ponašanju učenika.

8. Zaključak

Suradnja roditelja i nastavnika kao i kvaliteta njihovog odnosa značajan su doprinos u odgojno-obrazovnom sustavu. Svaki sudionik unutar tog sustava trebao bi ustrajati u obnašanju svoje dužnosti kako bi se djelovalo u korist učenika. (Tavas i ostali, 2018) Roditelji u prošlosti nisu imali utjecaj na odgoj i obrazovanje djeteta u školi. U skladu s tim, nastavnici su zahtijevali od roditelja da im budu samo potpora u obavljanju njihovih dužnosti. (Maleš, 1995) Međutim, danas nastavnici sve više postaju svjesni važnosti roditelja kao njihovih odgojno-obrazovnih partnera. Sve više traže pomoć i podršku roditelja u odgoju i obrazovanju učenika.

U sklopu praktičnog dijela rada provedeno je istraživanje kojem je cilj bio ispitati stavove nastavnika o međusobnoj suradnji s roditeljima, u čemu roditelji i nastavnici vide pozitivan utjecaj suradnje na dijete te koje oblike suradnje najčešće koriste. Temeljem istraživanja željelo se ispitati istinitost triju definiranih hipoteza kao i odgovoriti na postavljeno istraživačko pitanje:

H1: Roditeljski sastanci predstavljaju najčešći oblik suradnje roditelja i škole.

Na temelju odgovora roditelja potvrdilo se da su roditeljski sastanci za njih najčešći oblik suradnje s nastavnicima. Naime, nastavnici ističu kako su individualni razgovori ipak nešto češći oblik suradnje kao i da više potiču taj oblik suradnje. Na taj način više potiču otvorenu komunikaciju s roditeljima kako bi se moglo učinkovitije djelovati. Obje grupe ispitanika tvrde da su najrjeđi oblik suradnje predavanja za roditelje koje svakako više treba implementirati u odgojno-obrazovni proces. Uspoređujući dobivene rezultate s istraživanjem koje su proveli Skupnjak i Pahić koji također navode da su prema rezultatima njihovog istraživanja najzastupljeniji oblici suradnje roditeljski sastanci i individualni razgovori, a najmanje su zastupljeni časopisi i tribine za roditelje.

H2: Više od dvije trećine roditelja uspostavlja suradnju sa školom samo kada je to nužno.

Na temelju odgovora roditelja dobio se uvid u to da roditelji često samoinicijativno odlaze u školu, da to nije samo na poziv nastavnika ili stručne službe u školi. Ipak, njihovi dolasci se najviše pojavljuju kada je to nužno u svrhu opravdavanja izostanaka učenika, realizacije izleta i ekskurzija te ukoliko se pojavi neki problem.

H3: Stavovi nastavnika u 90% slučajeva su pozitivni kada je riječ o prihvaćanju roditelja u zajedničku suradnju.

Istraživanjem se prihvatila navedena hipoteza gdje su nastavnici u više od 90% slučajeva suglasni o prihvaćanju roditelja kao partnera u odgoju i obrazovanju. To je svakako poželjno kako bi se u konačnici ostvarili odgojno-obrazovni ciljevi. Uz sve to potreban je i angažman roditelja te njihov doprinos.

IS1:Prilikom međusobne suradnje, u čemu roditelji i nastavnici vide pozitivan utjecaj na dijete?

Nastavnici tvrde kako je pozitivan utjecaj suradnje na dijete najviše vidljiv u njegovom ponašanju. Nedostatak suradnje uvelike utječe na uspjeh učenika, ponašanje učenika, na njegovo emocionalno i socijalno stanje što je i potvrđeno na temelju stavova roditelja i nastavnika. Povezavši ovo istraživanje s istraživanjem koje je provela Bedeković (2009), temeljem stavova roditelja došlo se do zaključka da su uistinu učenici uspješniji ukoliko su im roditelji podrška u njihovom procesu učenja. Ukoliko pak roditelji nemaju interesa i nisu motivirani za sudjelovanjem u tom procesu, slabi odnos učenika prema njihovim obavezama te se javljaju problemi u ponašanju učenika. Svakako je jako važno uspostavljati kvalitetnu suradnju te poticati jačanje i ostalih oblika suradnje roditelja i nastavnika.

Temeljem analiziranih odgovora ispitanika otvorio se prostor i za dodatna buduća istraživanja i pitanja: Zašto se predavanja i tribine za roditelje zapostavljaju? Je li nedovoljna informatička pismenost kod roditelja uzrok da su i dalje roditeljski sastanci i individualni razgovori najučestaliji oblici rada?

Zajedničkom suradnjom roditelja i nastavnika može se itekako djelovati pozitivno na učenika, što je i potvrđeno na temelju provedenog istraživanja. U konačnici, važno je poticati i ostale oblike suradnje roditelja i nastavnika jer svakim od njih mogu doprinijeti zadovoljavanju potreba učenika koji je središte procesa učenja i poučavanja.

Popis literature

Bašić, S. (2009). Dijete (učenik) kao partner u odgoju: Kričičko razmatranje. *Educational Sciences/Odgojne Znanosti*, 11(2).

Bedeniković Lež, M. (2009). Uloga majke u školskom uspjehu djeteta. *Školski vjesnik: časopis za pedagogijsku teoriju i praksu*, 58(3.), 331-344.

Bilan, N. K. (2011). Primijenjena statistika. *Prirodoslovnomatematicki fakultet u Splitu, str*, 74-83.

Bognar, L., & Matijević M. (2005) Didaktika. Zagreb

Cvrtnjak, I., & Miljević Riđički, R. (2015). Očevi nekad i danas. *Život i škola: časopis za teoriju i praksu odgoja i obrazovanja*, 61(1), 113-119.

Đuranović, M., Tavas, D. (2018). Suradnja roditelja i učitelja nekad i danas. Odgoj i obrazovanje – budućnost civilizacije

Galeković, M. (2023). IZAZOVI U OSTVARIVANJU PARTNERSTVA ŠKOLE I OBITELJI. *Varaždinski učitelj: digitalni stručni časopis za odgoj i obrazovanje*, 6(11), 82-94.

Golubović, A. (2010). Filozofija odgoja. *Riječki teološki časopis*, 36(2), 609-624.

Hercigonja, Z. (2020) Odabrane Teme Iz Opće Pedagogije. Varaždin

Hrvatska enciklopedija. Preuzeto 24.5.2023. s
<https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=57896>

Knežević, M. (2019). STAVOVI RODITELJA I RAZREDNIKA O OBLICIMA, UČINCIMA I TEŠKOĆAMA PARTNERSKIH ODNOSA IZMEĐU OBITELJI I ŠKOLE. *Zivot i Skola*, 65. Lukaš, M., & Gazibara, S. (2010). Modaliteti suradničkih odnosa školskog pedagoga i roditelja. *Život i škola: časopis za teoriju i praksu odgoja i obrazovanja*, 56(24), 210-229.

Maglov, K. (2015). Uloga pedagoga u unapređivanju komunikacijskih roditeljskih sastanaka. *Acta Iadertina*, 12(2), 0-0.

Maleš, D. Od nijeme potpore do partnerstva između obitelji i škole. Zagreb

Miljević-Riđički, R., Pahić, T., & Vizek Vidović, V. (2011). Suradnja roditelja i škole u Hrvatskoj: sličnosti i razlike urbanih i ruralnih sredina. *Sociologija i prostor: časopis za istraživanje prostornoga i sociokulturnog razvoja*, 49(2 (190)), 165-184.
Miljković, D., Đuranović, M. & Vidić, T. (2019) Iz teorije u praksu

Pahić, T., Miljević-Riđički, R., & Vizek Vidović, V. (2010). Uključenost roditelja u život škole: percepcija roditelja opće populacije i predstavnika roditelja u školskim tijelima. *Odgojne znanosti*, 12(2 (20)), 329-346.

Relja, J. (2021). Preduvjeti suradnje roditelja i škole. *Bjelovarski učitelj: časopis za odgoj i obrazovanje*, 26(1-3), 46-62.

Rosić, V. (2005) *Odgoj Obitelj Škola. Rijeka:Žagar.*

Rosić, V., & Zloković, J. (2003). *Modeli suradnje obitelji i škole.* Tempo.

Skupnjak,D., Pahić,T. Učiteljske procjene korisnosti i zastupljenosti različitih načina komunikacije roditelja i škole

Šprem,M., Hajdin,G.,Konecki,M. (2019) Suradnja roditelja i nastavnika u srednjoj školi i informacijsko- komunikacijska tehnologija koja se koristi u ovoj suradnji, MIPRO, International convention. Opatija: Karolj skala

Tokić, R. (2020). Participativna uloga roditelja u aktivnostima škole. *Napredak: Časopis za interdisciplinarna istraživanja u odgoju i obrazovanju*, 161(1-2), 105-122.

Vrkić Dimić, J., & Vidov, S. (2019). e-Dnevnik u školskoj praksi–mišljenja i iskustva nastavnika srednjih škola. *Acta Iadertina*, 16(1), 0-0.

Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi. Preuzeto 6.5.2023. s <https://www.zakon.hr/z/317/Zakon-o-odgoju-i-obrazovanju-u-osnovnoj-i-srednjoj-%C5%A1koli>

Popis slika

Slika 1: Oblici suradnje sa školom prema zastupljenosti	19
Slika 2: Najčešći razlozi dolaska roditelja u Školu, odnosno pozivi roditelja od strane nastavnika	21
Slika 3: Rezultati utjecaja suradnje sa školom na dijete	24

Popis tablica

Tablica 1 Nastavničke procjene zastupljenosti i korisnosti komunikacijskih oblika (prema Skupnjak)	13
Tablica 2: Rezultati prema zastupljenosti po kategoriji	20